

C

1915 jan. 4

*Sándor János belügyminiszter átirata gr. Tisza István miniszterelnökhöz
a Szerb Matica 1914. évi naptára ügyében, 3 melléklettel*

ME 1915–XII–674 res.
(Gépelv eredeti irat)

Bizalmas!

Tárgy: A szerb „Matica irodalmi egyesület” 1914 évre kiadott naptára.

8445/M.E.I. szám alatt kelt nagybecsű átiratára a melléklet visszajuttatásával van szerencsém Nagyméltóságodat az újvidéki szerb „Matica irodalmi egyesület” által kiadott 1914. évi naptárra vonatkozó ügy jelenlegi állásáról, illetve az ez ügyben tett intézkedésekről a következőkben tájékoztatni.

A szóbanforgó naptárnak a péterváradai várparancsnokság által elkobzott példányát, a belőle kivett szemelvény fordításával együtt a hadi felügyeleti bizottság útján még Nagyméltóságod átiratának beérkezte előtt kézhez vettem.

A naptár megvizsgálása alkalmával kitűnt, hogy bár az egyesület alapszabályszerű célja „szellemileg és anyagilag segíteni, fejleszteni és terjeszteni a szerb irodalmat és szépművészetet”, az egyesület kiadásában megjelent naptár az egyesület alapszabályaiban körvonalazott céltól eltérőleg a szerb királyság vezetőegységének és intézményeinek ismertetése által tulajdonképp szerb nemzeti propaganda felébresztésére és megerősítésére szolgál.

Ehhez képest kérdést intéztem Újvidék sz. kir. város főispánjához, vajjon nem áll-e módjában befolyást gyakorolni a naptár tartalmának megállapítására és nem látná-e indokoltnak, hogy ezen sajtóterméknek a terjesztése a katonai parancsnokság kívánságához képest meggátoltassék?

Felkértem egyúttal, hogy az 1915 évre esetleg kiadandó naptár szerkesztését kísérje figyelemmel és hasson oda, hogy annak tartalma az egyesületi céloknak megfelelő legyen.

A főispán felterjesztette az egyesület elnökségéhez intézett felhívásának, az erre adott válasznak és az egylethez kibocsátott újabb felhívásának másolatát azzal a jelentéssel, hogy a naptár megsemmisítésére nézve bírói eljárás volt folyamatban, amelynek során az újvidéki királyi ügyészség 5663/1914 számú meghagyása következtében a rendőrfőkapitány a szerb Maticánál talált naptár példányokat mind elkobozta és megsemmisítette.

Az újabb felhívásában kívánt pótlások eredményét a főispán annak idején be fogja jelenteni.

Az említett másolatok egy-egy példányát van szerencsém Nagyméltóságodnak a bennök foglaltak szíves tudomásul vétele végett idemellékelve tisztelettel megküldeni, megjegyezvén, hogy az ügy további mozzanatait figyelemmel kísérem és Nagyméltóságoddal szintén közölni fogom.

Budapest, 1915 évi január hó 4-én.

Sándor s. k.